

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/185019,Uroczystosc-oznaczenia-grobow-powstancow-slaskich-sp-Oskara-Bochenka-i-Ludwika-F.html>
19.04.2024, 21:09

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich śp. Oskara Bochenka i Ludwika Francusa znakiem pamięci „Tobie Polsko” - Zwonowice, 23 maja 2023

23 maja 2023r. na cmentarzu parafialnym pw. Matki Bożej Różańcowej, przy ul. Sumińskiej odbyła się uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich Ludwika Francusa i Oskara Bochenka znakiem pamięci „Tobie Polsko”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach we współpracy z Urzędem Gminy Lyski. W uroczystości wzięli udział: rodziny powstańców śląskich, Jan Kwaśniewicz - naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Katowicach, Grzegorz Dudek – zastępca wójta Gminy Lyski, ks. Józef Frelich proboszcz parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Zwonowicach, dr hab. Julia Dziwoki prof. UJD, Aurelia Oklesińska – dyrektor Biblioteki Publicznej w Lyskach, Eugeniusz Zientek – sołtys sołectwa Zwonowice, Adam Mandera – komendant Straży Gminnej w Lyskach, Sandra Nowak wraz z uczniami Szkoły Podstawowej im. ks. Konstantego Damrota w Zwonowicach oraz przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej w Zwonowicach.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Jan Kwaśniewicz naczelnik OBUWiM w Katowicach, który poprowadził uroczystość. Po przywitaniu gości przybliżył zgromadzonym genezę akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud! Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia” oraz symbolikę znaku pamięci „Tobie Polsko”. Głos zabrał również Grzegorz Dudek – zastępca wójta Gminy Lyski. W dalszej części przystąpiono do oznaczenia grobów powstańców, a ks. Józef Frelich poprowadził modlitwę. Następnie głos zabrali potomkowie weteranów Sylwiusz Krakowczyk oraz Sylwia Dziędzielska, którzy przybliżyli losy swoich przodków. Natomiast prawniczka Ludwika Francusa wyrecytowała wiersze patriotyczne, oddając w ten sposób hołd powstańcom śląskim. W dalszej części głos zabrała dr hab. Julia Dziwoki prof. UJD, która poruszyła tematykę związaną z tradycją

powstańczą, która zachowała się w Zwonowicach. Na zakończenie na grobach weteranów złożono kwiaty i zapalono znicze.

Ludwik Francus urodził się 15 marca 1894 r. w Lyskach. Był synem Joachima i Marii. W 1919 r. wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. W latach 1919-1921 brał czynny udział w trzech powstaniach śląskich oraz akcji plebiscytowej. Podczas ostatniego powstania walczył w szeregach 10 kompanii 5 rybnickiego pułku piechoty, gdzie pełnił rolę łącznika. Po zakończeniu powstania wstąpił do Straży Gminnej w Zwonowicach. W latach międzywojennych pracował na poczcie oraz był zaangażowany w działalność społeczną, pełnił funkcję wiceprezesa Związku Powstańców Śląskich. Podczas II wojny światowej został skierowany do pracy przymusowej na terenie III Rzeszy. Został odznaczony Krzyżem Walecznych II kl., Medalem Niepodległości, Gwiazdą Górnośląską, Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Pamiątkowym za Wojnę oraz Śląskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 29 grudnia 1977 r.

Rodzina Ludwika i Anny Francus z dziećmi - zdjęcie przesłane przez wnioskodawcę

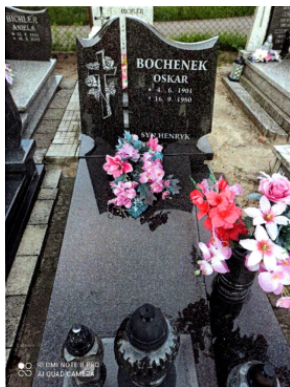

Grób Ludwika Francusa

Oskar Bochenek urodził się 4 czerwca 1901 r. w Stodołach. Był synem Pauliny Bochenek. Brał czynny udział w walkach III powstania śląskiego oraz akcji plebiscytowej. W 1921 r. walczył w szeregach 10 kompanii 5 rybnickiego pułku piechoty. Walczył na odcinku Nędza, Zawada, Kędzierzyn i Góra św. Anny. Należał do Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Po wyzwoleniu przez 6 lat był sołtysem Zwonowic. Został odznaczony Śląskim Krzyżem Powstańczym (1974 r.) oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1976 r.). Zmarł 19 września 1980 r.

Oskar Bochenek z rodziną i innymi osobami w Zwonowicach w 1921 r. - zdjęcie przesłane przez wnioskodawcę

Grób Oskara Bochenka

Oskar Bochenek -
zdjęcie przestane przez
wnioskodawcę

Oskar Bochenek,
pierwszy z lewej -
zdjęcie przestane przez
wnioskodawcę

Opr.: Danuta Mikoda (OBUWiM Katowice)

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Znak pamięci "Tobie
Polsko"